

**UCHWAŁA NR III/11/18
RADY GMINY RYMAŃ**

z dnia 20 grudnia 2018 r.

**w sprawie zatwierdzenia gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych
oraz przeciwdziałania narkomanii na 2019 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 1-2 i art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2137) oraz art. 10 ust. 1-3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1030 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na 2019 rok, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i obowiązuje od 1 stycznia 2019r.

Przewodnicząca Rady Gminy

Anna Dworek

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok

I. Wstęp.

Uzależnienie od środków odurzających m. in. takich jak alkohol i narkotyki to według Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10 jednostka chorobowa.

Zespół uzależnienia od alkoholu czy narkotyków to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których picie alkoholu lub przyjmowanie narkotyków dominuje nad innymi zachowaniami, które poprzednio miały dla osoby większą wartość. Głównym objawem zespołu uzależnienia jest pragnienie alkoholu, narkotyku (często silne, czasami przemożne). Na ostateczne rozpoznanie uzależnienia pozwala identyfikacja trzech lub więcej następujących cech lub objawów występujących łącznie przez pewien okres czasu w ciągu ostatniego roku. Są to:

1. Silne pragnienie lub poczucie przymusu picia.

2. Upośledzona zdolność kontrolowania zachowań związanych z pićciem (trudności w unikaniu rozpoczęcia picia, trudności w zakończeniu picia do wcześniej założonego poziomu, nieskuteczność wysiłków zmierzających do zmniejszenia lub kontrolowania picia).

3. Fizjologiczne objawy zespołu abstynencyjnego pojawiającego się, gdy picie alkoholu lub przyjmowania narkotyków jest ograniczane lub przerywane (drzenie mięśniowe, nadciśnienie tętnicze, nudności, wymioty, biegunki, bezsenność, rozszerzenie źrenic, wysuszenie śluzówek, wzmożona potliwość, zaburzenia snu, niepokój, drażliwość, lęki, padaczka poalkoholowa, omamy wzrokowe lub słuchowe, majaczenie drzenie) albo używanie alkoholu lub pokrewnie działającej substancji (np. leków) w celu złagodzenia ww. objawów, uwolnienia się od nich lub uniknięcia ich.

4. Zmieniona (najczęściej zwiększona) tolerancja alkoholu - potrzeba spożycia większych dawek dla wywołania oczekiwanego efektu.

5. Z powodu picia alkoholu, przyjmowania narkotyków - narastające zaniedbywanie alternatywnych źródeł przyjemności lub zainteresowań, zwiększona ilość czasu przeznaczona na zdobywanie alkoholu lub jego picie, bądź uwolnienia się od następstw jego działania.

6. Uporczywe picie alkoholu mimo oczywistych dowodów występowania szkodliwych następstw picia¹⁾.

Uzależnienie jest przewlekłą chorobą centralnego układu nerwowego, która charakteryzuje się okresami remisji (abstynencji) i nawrotów. Uzależnienie prowadzi do powstania wielu szkód, m. in.:

- somatycznych
- psychicznych
- społecznych

Uzależnienie często kończy się śmiercią z powodu następstw zdrowotnych, natomiast osoby uzależnione powinny się leczyć.

Niewątpliwie problemy związane z uzależnieniem jest chorobą całej rodziny, a nie tylko jednego z członków. Objawy alkoholizmu bądź narkomanii jednego z członków rodziny są główną zasadą organizującą i nadającą kształt życiu rodzinnemu. Tak też w okresie początkowym rodzina, podobnie jak alkoholik, zaprzecza istnieniu problemu choroby alkoholowej. Nikt na tym etapie nie myśli o szukaniu jakiegokolwiek pomocy. Potem następują próby pozbycia się problemu, tzn. rodzina ogranicza kontakt z otoczeniem, chroni swój wizerunek zewnętrzny, mimo narastających nieporozumień, konfliktów

¹⁾ Pużyński S., Wciórka J. (red.) „Klasyfikacja zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania w ICD-10. Opisy kliniczne i wskazówki diagnostyczne”, Uniwersyteckie Wydawnictwo Medyczne „Vesalius”, Instytut Psychiatrii i Neurologii, 2000

i awantur. Kolejny etap uzależnienia od alkoholu to faza chaosu - wiąże się z utratą nadziei na rozwiązanie problemu. U dzieci coraz bardziej widoczne stają się problemy emocjonalne, a współmałżonek toleruje picie, chroni i kryje pijącego. Wynika z tego, że cała energia rodziny koncentruje się głównie na próbach wpłynięcia na zachowania osoby uzależnionej i na przeciwdziałaniu im. Tym samym zaniedbuje się inne ważne sfery życia rodzinnego, a prawidłowe wychowywanie dzieci na skutek postępującego uzależnienia, właściwie staje się niemożliwe. Osoby współuzależnione są najczęściej nieświadomymi pomocnikami w picu i w największym stopniu przyczyniają się do decyzji o jego zaprzestaniu i zwróceniu się o pomoc, mającej na celu możliwe jak najszybsze rozpoznanie objawów alkoholizmu i rozpoczęciu specjalistycznego leczenia. Dzieci osób uzależnionych są bezbronni i poszkodowane.

II. Podstawy prawne.

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w Polsce jest ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (j.t. Dz. U. z 2016 poz. 487). Zgodnie z art. 41 ust. 1 i 2 w/w ustawy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania te obejmują:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży (art. 13¹ i 15 ustawy) oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Natomiast zadania związane z przeciwdziałaniem narkomanii również należą do zadań własnych gminy i są określone w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2017 poz. 783 ze zm.). Obejmują one w szczególności:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
5. Pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej.

Realizacja powyższych zadań odbywa się w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i gminne programy przeciwdziałania narkomanii, uchwalane corocznie przez rady gminy uwzględniające cele operacyjne określone w Narodowym Programie Zdrowia.

III. Diagnoza.

W strukturze gminy znajdują się z 9 sołectw. Liczba mieszkańców w Gminie Rymań wynosiła w 2017r. 4011, z tego powyżej 18 roku życia 3194, a w 2016r., (na dzień 31.12.2016 r.) 4054 (zameldowanych na pobyt stały) z tego 3222 powyżej 18 roku życia. Na dzień 31.12.2015 roku osób

zameldowanych na terenie naszej gminy mamy 4099 powyżej 18 roku życia 3229 (na dzień 31.12.2014 r.) 4144 (zameldowanych na pobyt stały) z tego 3281 powyżej 18 roku życia.

Z danych uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rymaniu wynika, iż liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej na przestrzeni ostatnich trzech lat uległa spadkowi. Nastąpił również spadek liczby rodzin, które korzystały z w/w pomocy z powodu alkoholizmu. Zmniejszyła się również liczba rodzin, które zostały objęte działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego.

Tabela 1. Informacja na temat rodzin objętych pomocą z powodu uzależnienia

	2014	2015	2016	2017
Liczba osób, które korzystały z pomocy materialnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	374	327	303	208
Liczba rodzin, które korzystały z pomocy materialnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rymaniu z powodu alkoholizmu	17	13	3	6
Liczba rodzin, które zostały objęte działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego z powodu alkoholizmu	6	7	3	3

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rymaniu

Zaobserwować można wzrost rodzin objętych pomocą przez Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych. Wśród osób zgłaszających się do Punktów są osoby dotknięte problemem uzależnień, przemocy domowej jak i osoby nieuzależnione.

Tabela 2. Liczba konsultacji udzielonych przez specjalistów zatrudnionych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej

Wparcie udzielone przez:	2014	2015	2016	2017
Psychologa	22	41	33	34
Radcę prawnego	34	21	9	4

Dane Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

W latach 2014 – 2016 wahała się liczba sprawców przemocy będących pod wpływem alkoholu. Kształtowała się w sposób następujący:

Tabela 3. Liczba sprawców przemocy pod wpływem alkoholu

	2014	2015	2016
Liczba sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu	6	7	3
w tym kobiety	-	-	-
w tym mężczyźni	6	7	3
w tym nieletni	-	-	-

Dane Posterunku Policji w Rymaniu

Gmina Rymań na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w latach 2014 – 2016 wydawała następujące środki:

Tabela 4. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2014-2016 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

Przeznaczenie	2014 r.	2015 r.	wielkość nakładów (w zł)
			w poszczególnych latach
			2016 r.
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	67 000	67 901	75 954
na profilaktykę i rozwiązywanie	2000	0 000	2000

problemów narkomanii			
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	0	3 000	3 000
Razem	69 000	70 901	80 954

Dane Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rymaniu.

Uchwałą Nr XXXVIII/210/09 Rady Gminy Rymań z dnia 19 listopada 2009 roku w sprawie ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Rymań. Rada Gminy w Rymaniu ustaliła 35 punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

W 2017 roku w gminie Rymań było 22 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz 3 punkt sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne).

IV. Adresaci programu.

Adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy gminy Rymań, a w szczególności dzieci i młodzież szkolna, osoby uzależnione od alkoholu, osoby pijące szkodliwie a także rodziny i najbliższe otoczenie osób z problemem alkoholowym.

V. Cele i zadania programu.

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i zagrożonych uzależnieniem, współuzależnionych oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie m. in. poprzez:

- a) finansowanie punktów konsultacyjnych udzielających wsparcia między innymi w zakresie: motywowania do psychoterapii oraz kierowania na leczenie specjalistyczne, udzielanie wsparcia po zakończonym leczeniu, rozpoznawania zjawiska przemocy domowej, inicjowania interwencji przy współpracy instytucji realizujących systematyczną pomoc dla rodzin,
- b) zakup materiałów edukacyjnych,
- c) udzielanie wsparcia poprzez dostęp do leczenia i terapii w placówkach stacjonarnych i ambulatoryjnych,
- d) możliwość dofinansowania udokumentowanych kosztów terapii pogłębionej przez okres jednego roku od ukończenia terapii w warunkach stacjonarnych,
- e) możliwość finansowania programów terapii dla osób doznających przemocy oraz programów terapii dla osób stosujących przemoc,
- f) dostęp do wsparcia w ramach grup samopomocowych (dla osób uzależnionych i współuzależnionych),
- g) możliwość doposażenia, dofinansowania placówek lecznictwa odwykowego, w tym remontów,
- h) możliwość remontu i adaptacji punktów wspierania osób uzależnionych i współuzależnionych.

2. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, bądź zagrożonych uzależnieniami, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie m. in. poprzez:

- a) dostęp do pomocy psychologicznej, pedagogicznej i prawnej dla osób i rodzin, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii oraz doświadczających przemocy,
- b) współpraca z innymi jednostkami samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3. ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w zakresie organizowania opieki psychologicznej, psychiatrycznej i prawnej dla rodzin związanych z uzależnieniami i przemocą w rodzinie.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży m. in. poprzez:

- a) finansowanie wybranych usług i współfinansowanie programów profilaktycznych, w tym przeciw niktynizmowi, dla grup docelowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Rymań,
- b) wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez dzieci i młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych (konkursy, inscenizacje teatralne),

- c) wspomaganie rozwoju dziecka w poczuciu więzi z rodziną i środowiskiem oraz edukacja rodziców w zakresie ochrony dziecka przed różnorodnymi uzależnieniami, poprzez m. in. finansowanie zajęć promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania czasu przez dzieci i młodzież oraz motywujących do większej aktywności w życiu społecznym,
- d) pomoc nauczycielom w doskonaleniu umiejętności wychowawczych i bogaceniu form oraz metod pracy dydaktyczno – wychowawczej,
- e) zakup dla dzieci szkolnych przedstawień i teatryków o tematyce uzależnień,
- f) organizowanie i finansowanie zimowisk, półkolonii i kolonii letnich oraz zajęć pozalekcyjnych i wypoczynku połączonego z elementami programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży (gminne akcje, w tym finansowanie wynagrodzenia specjalistom niezbędnym do prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych),
- g) tworzenie warunków do powstawania alternatywnych miejsc spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
- h) promocja imprez bezalkoholowych i zdrowego stylu życia m.in. imprezy sportowe, kulturalne , festyny rodzinne itp.,
- i) finansowanie nagród w różnego rodzaju konkursach dotyczących problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy,
- j) prowadzenie edukacji publicznej społeczności lokalnej w zakresie problematyki uzależnień, w tym FAS oraz przeciwdziałania przemocy poprzez działalność informacyjną m.in. poprzez zakup broszur, plakatów, ulotek z hasłami profilaktycznymi i rozprowadzanie ich na terenie gminy,
- k) organizowanie i finansowanie szkoleń dla grup zawodowych zajmujących się działaniami w obszarze profilaktyki problemowej, w tym FAS oraz przeciwdziałania przemocy (np. nauczycieli, członków GKRPA, pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia w obszarze profilaktyki problemowej i przeciwdziałania przemocy), w tym: prowadzenie doskonalenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą dotyczącego wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP oraz umiejętności i podejmowania interwencji profilaktycznej,
- l) upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin przez bieżącą aktualizację baz danych i ich udostępnianie.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych m. in. poprzez:

- a) współpracę z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i innymi osobami fizycznymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień,
- b) wspomaganie organizacji pozarządowych działających na terenie gminy, zaangażowanych w sprawy związane z rozwiązywaniem problemów uzależnień i przemocy zgodnie z zadaniami niniejszego Programu w ramach możliwości finansowych gminy,
- c) informowanie i propagowanie działalności stowarzyszeń i instytucji wyspecjalizowanych w niesieniu pomocy rodzinom z problemem alkoholowym, narkomanią i przemocą w rodzinie,
- d) wspieranie organizacji lokalnych imprez rozrywkowych i sportowych promujących bezalkoholowe przedsięwzięcia.

5. Podejmowanie interwencji na terenie gminy w związku z naruszeniem przepisów określających zasady reklamy i promocji napojów alkoholowych obowiązujących na obszarze kraju oraz określających warunki zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, a także występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:

- a) występowanie z propozycjami podejmowania konkretnych działań zmierzających do ograniczenia dostępności napojów alkoholowych, w tym także inicjowanie projektów uchwał dotyczących ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% (za wyjątkiem piwa),
- b) podejmowanie wszelkich czynności interwencyjnych w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,

- c) wydawanie opinii w sprawach określonych w art. 18 ust. 3a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- d) współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego.

VI. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA)

1. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych polega w szczególności na:

- a) inicjowaniu działań w zakresie realizacji zadań własnych, związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- b) wydawaniu opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami Rady Gminy w Rymaniu poprzedzających wydawanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych,
- c) współpracy z instytucjami zajmującymi się profilaktyką alkoholową przeciwdziałaniem narkomani i przemocy w rodzinie w celu diagnozowania oraz zapobiegania zjawiskom patologii i przemocy w rodzinie,
- d) podejmowaniu czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego - zadanie te wykonuje podzespół GKRPA poprzez:

- przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek z art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- zapraszanie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie o wystąpieniu przesłanek z art. 24 ustawy i pouczenie jej o konieczności zaprzestania działań wymienionych w art. 24 i/lub poddaniu się leczeniu odwykowemu,
- skierowanie osoby, której dotyczy postępowanie, na badanie przez biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczenia odwykowego oraz zlecenie przeprowadzenia wywiadu środowiskowego,
- kierowanie wniosków do sądu - w uzasadnionych przypadkach - o wydanie postanowienia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

2. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- a) Wydatki na wynagrodzenia i szkolenia członków komisji realizowane są ze środków budżetu gminy przeznaczonych na realizację zadań własnych wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określonych w niniejszym Programie.
- b) Pasa członków komisji jest odpłatna. Członkom komisji przysługuje miesięczne wynagrodzenie ryczałtowe w kwocie 250 zł brutto.
- c) Określone w pkt. b) zryczałtowane wynagrodzenie ulega obniżeniu o 25% za każdą nieobecność w posiedzeniach komisji, nie więcej jednak niż o 50%.
- d) Obniżenie wynagrodzenia jest niezależne od usprawiedliwienia nieobecności.
- e) Podstawą obniżenia wynagrodzenia, której mowa w pkt. b) będzie lista obecności.
- f) Wypłata zryczałtowanego wynagrodzenia za dany miesiąc kalendarzowy następuje nie później niż do 10 dnia następnego miesiąca.

VII. Źródła i zasady finansowania Programu

Źródłem finansowania Programu są środki finansowe budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

VIII. Okres realizacji Programu

Program obejmuje zadania do realizacji od dnia 01.01.2019r. do dnia 31.12.2019r.

IX. Realizatorzy Programu

1. Realizatorami Programu są:

- 1) Gmina Rymań
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Współrealizatorzy:

- 1) szkoły,
- 2) GOPS,
- 3) policja,
- 4) służba zdrowia,
- 5) organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2016 poz. 1817),
- 6) osoby fizyczne.

X. Postanowienia końcowe.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu, narkotyków. Dostosowany jest do specyfiki problemów występujących w gminie i uwzględnia lokalne możliwości realizacji pod względem prawnym, administracyjnym i ekonomicznym.

W Programie zawarty jest szereg działań, zgodnych zarówno z kierunkami zawartymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, jak i z innymi dokumentami strategicznymi na poziomie ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym.